

Förslag till uttalande

Framgångsrik folkhälsopolitik äventyras när Systembolaget är i fara!

En ny forskningsöversikt "När mindre är mer" slår fast att minskad alkoholkonsumtion på befolkningsnivå liksom för individen har stora fördelar. Forskningen visar att politiska åtgärder som begränsning av tillgänglighet och marknadsföring kan ge positiva effekter i hela befolkningen. Det svenska försäljningsmonopolet med Systembolagets ensamrätt är ett utmärkt exempel på en lösning som begränsat konsumtionen och gör att vi i Sverige har mindre alkoholskador än i jämförbara länder. Systembolagets monopol är ett undantag från EU:s principer om fri konkurrens som Sverige tillåtit behålla utifrån argument om att skydda folkhälsan genom ett begränsat utbud. Regeringens förslag om så kallad gårdsförsäljning hotar nu detta undantag, eftersom missnöjda alkoholproducenter i andra länder kan initiera ärenden som får EU-domstolen att bedöma att Sveriges riksdag urholkat monopolet och gynna svenska producenter. Det är också enkelt att se hur svensk "gårdsförsäljning" inte är en landsbygds- eller odlarfråga. Företagen kommer främst att finnas i städer och produktionen av sprit och öl kan helt baseras på importerade råvaror. Det kan också finnas krafter i Sverige som vill provocera fram slutet för monopolet. Det finns redan motioner i riksdagen om att göra "gårdsförsäljningen" mer tillåtande, exempelvis att man ska få köpa större mängd alkohol. Det finns också en risk att dessa nya försäljningsställen kommer ha öppet på tider när Systembolaget håller stängt. Skulle EU-domstolen upphäva undantaget för Systembolagets monopol finns ingen väg tillbaka.